

Til det ovenfor nævnte kommer det yderligere lærerbehov, der skjuler sig i forhold som midlertidige nedsættelser af timetallet i forhold til de normale tilstande beregnede undervisningsplaner, den fortsatte udbygning af klasserne for elever over den undervisningspligtige alder (i 1964-65 er realklasserne og 8.-10. klasserne ved alle skoler, herunder de private, forøget i et antal, der svarer til ca. 625 nye lærerstillinger), den ønskelige nedsættelse af klassekvotienterne, eventuelle fremtidige arbejdstidsnedsættelser og lærerforbruget ved andre skoleformer end folkeskolen, herunder ved private skoler. Som eksempel kan det nævnes, at en nedsættelse af folkeskolens maksimale klassekvotienter med 1 over hele landet måtte ventes at medføre oprettelse af henimod 800 nye klasser og dermed normering af godt 800 nye stillinger efter de for øjeblikket gældende normeringsregler.

På den anden side må det antages, at der vil kunne opnås en vis besparelse af lærere ved en yderligere centralisering — bl. a. i forbindelse med kommunesammenlægninger — af det kommunale skolevæsen på landet, hvor en del små skoler har ret lave klassekvotienter, men det er ikke muligt at beregne denne besparelse.

Tilgang af lærere til folkeskolen.

Antallet af dimittender fra seminarierne var i 1961 1.751, i 1962 1.764, i 1963 2.008 og i 1964 ca. 2.130. I årene 1965, 1966 og 1967 ventes antallet af dimittender at blive ca. 2.400, ca. 2.650 og ca. 2.900 (hvilket ligger betydeligt over de 2.200, man turde forudse ved lovens forelæggelse i 1961). Af de nye lærere må formentlig mindst 15 pct. ventes at søge ansættelse uden for folkeskolen og ca. 600 at være nødvendige til erstatning for den normale årlige afgang på grund af alder m. v. Den maksimale tilvækst af lærere til folkeskolen kan herefter ventes at blive på ca. 1.450, ca. 1.650 og ca. 1.850 i de 3 år eller i alt ca. 4.950. Den forestående ændring af læreruddannelsen vil ikke kunne nå at påvirke antallet af dimittender i de nævnte år.

Foranstaltninger på længere sigt.

Seminariernes dimittendtal i de nævnte år forudsætter en maksimal belastning af den eksisterende kapacitet. På længere sigt har man søgt og må fortsat søge lærermangelen afhjulpet ved en forøgelse af seminariernes kapacitet.

Siden vinteren 1961-62 er der afsluttet byggearbejder for i alt ca. 20 mill. kr. for private seminarier, herunder en nybygning for det i 1957 oprettede seminarium i Hjørring, og for ca. 3,5 mill. kr.

for statsseminarierne. Udgifterne til de igangværende byggearbejder vil i alt udgøre ca. 94 mill. kr. for de private seminarier og ca. 11 mill. kr. for statsseminarierne. I disse arbejder indgår bygninger for de i 1960 oprettede seminarier i Ålborg, Herning og Holbæk, der påbegyndte deres virksomhed i midlertidige lokaler, samt nybygninger for de ældre seminarier Blågård seminarium og Odense seminarium, medens de resterende arbejder er udvidelsesarbejder. For de nærmeste år er der planlagt arbejder for ca. 50 mill. kr. for de private seminarier og ca. 13 mill. kr. for statsseminarierne. Planerne omfatter nybygninger for to bestående seminarier, nemlig Københavns aftenseminarium, der samtidig vil optage dagundervisning ved siden af aftenundervisningen, og Skive seminarium, medens der i øvrigt er tale om tilbygnings- og ombygningsarbejder.

En væsentlig del af de omhandlede byggearbejder har været nødvendig for at tilvejebringe forsvarlige undervisningsforhold ved bestående seminarier, hvor der allerede var optaget væsentlig flere elever, end bygningerne var beregnet til, og de nyoprettede seminarier har i de fleste tilfælde påbegyndt undervisningen uden at have egne lokaler. Som et sammenfattende udtryk for den i de seneste år stedfundne forøgelse af seminariernes kapacitet kan det oplyses, at medens det samlede elevtal på seminarierne pr. 1. september 1961 udgjorde 9.368 (1.612 i præparandklasser, 5.682 på den 4-årige linje og 2.074 på den 3-årige linje), var elevtallet pr. 1. september 1964 12.039 (1.943 i præparandklasser, 6.926 på den 4-årige linje og 3.165 på den 3-årige linje). Alt i alt har byggearbejderne været af afgørende betydning for den forøgelse af dimittendtallet, der er sket i de sidste år, og den betydelige yderligere forøgelse, som kan påregnes i de næste 3 år.

Som det fremgår af det foran anførte, har ministeriet anset det for rigtigst i første række at søge den nødvendige udvidelse af seminariernes kapacitet gennemført ved udvidelse af de bestående seminarier og tilvejebringelse af nybygninger for enkelte ældre seminarier samt bygninger til de senest oprettede seminarier. Når man ikke siden 1960, hvor ministeriet godkendte oprettelse af 3 nye seminarier, har givet tilladelse til oprettelse af yderligere seminarier, skyldes det den opfattelse, at noget større seminarier må foretrækkes frem for et stort antal små seminarier, både af hensyn til den ønskelige differentiering af undervisningen og af hensyn til den rationelle anvendelse af de enkelte seminarielæreres særlige kvalifikationer og af lokaler og samlinger.